

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002-2-36 (Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 02-76/891-367

Karar Tarihi : 2.12.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Nejdet KARACEHENNEM,
A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR,
Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖR: Hakan Suat ÖLMEZ

C- BAŞVURUDA BULUNAN: - Türk Telekomünikasyon A.Ş.

D- TARAFLAR: - Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Turgut Özal Bulvarı, Aydınlikevler
06103 ANKARA

- Türk Telekomünikasyon A.Ş. Bayileri

E- DOSYA KONUSU: Türk Telekomünikasyon A.Ş. (Türk Telekom) hizmetlerinin Türk Telekom bayileri aracılığı ile verilmesine yönelik olarak düzenlenen "Türk Telekom Bayilik Sözleşmesi"ne ilişkin Menfi Tespit/Muafiyet talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 22.3.2002 tarih ve 1329 sayılı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 6 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 16.9.2002 tarih ve 2002-2-36/MM-02-HSÖ sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 23.9.2002 tarih ve REK.0.06.00.00/81 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı'ndan görüş alınmasına karar verilmiştir.

Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı'na, 2813 sayılı Telsiz Kanunu'nun 4502 sayılı Kanun'la değişik 7. maddesi ile konuya ilişkin olarak düzenlenen "İşbirliği Protokolü" uyarınca, 27.9.2002 tarih ve 2138 sayılı yazı ile sorulan görüşlerinin süresi içinde gelmemesi üzerine söz konusu rapor, 25.11.2002 tarih ve REK.0.06.00.00/110 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-76 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Türk Telekom ile bayileri arasında imzalanan "Türk Telekom Bayilik Sözleşmesi"nin acentelik niteliği taşıdığı, anılan sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı olmaması nedeniyle talep edilen menfi tespit belgesinin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Türk Telekom Bayilik Sözleşmesi'nde bayinin yükümlülükleri sayılırken "telefon ve faks haberleşmesi ile jeton ve telefon kartı satışlarının zorunlu, internet hizmetinin ise isteğe bağlı olarak sunulacağı", ayrıca bazı bayilere tahsilat yapma ve Türk Telekom müşterileri ile sözleşme imzalama yetkisi de verileceği belirtilmektedir. Aynı sözleşmede "yönetmelik kapsamında yapılacak değişiklik sonucu bayilerin, Türk Telekom'un uygun gördüğü başka hizmetleri de verebileceği" hükmü bulunmaktadır. Bu çerçevede, yapılacak bayilik sözleşmesinin Türk Telekom'un ilgili yönetmelik kapsamında vereceği her türlü hizmeti kapsamaması nedeniyle ilgili ürün pazarı "Türk Telekom'un sunduğu veya sunacağı hizmetler pazarı" olarak tespit edilmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Bildirime konu işlemin etkilediği ürünlerin tüm ülke pazarına satımının amaçlanmasından dolayı ve bölgeler arasında pazarın farklılaşmasına sebep olacak herhangi bir unsurun bulunmaması nedeniyle ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Söz konusu başvuruda; Türk Telekom Bayilik Sözleşmesi'ne menfi tespit verilmesi, kabul edilmemesi durumunda muafiyet tanınması talep edilmektedir.

Dosya mevcudu bilgilerden, Bayilik Sözleşmesi'nin yapılmasının amacının;

- nüfusun yoğun olduğu büyük şehirler ile belirli aylarda nüfusu önemli oranda artan tatil yörelerinde haberleşme ihtiyaçlarının karşılanmasında zaman zaman ortaya çıkan güçlüklerin yol açtığı suistimallerin ve bu yerlerde "Haberleşme Bürosu, Telefon Bürosu, Konuşma Bürosu" gibi adlar altında birtakım işyerlerinde fazla ücret karşılığı vatandaşlara konuşma yaptırılmasının engellenmesi,

- Türk Telekom tarafından yürütülen telekomünikasyon hizmetlerinin aboneli olan müşterilerin bu hizmetlerden yararlanamadıkları yer ve zamanlarda haberleşme ihtiyaçlarının karşılanması, ayrıca telekomünikasyon hizmeti aboneliği bulunmayanların da haberleşmesinin sağlanabilmesi,

- dağıtım kanallarının çoğaltılması suretiyle müşterilerin her noktadan hizmetlere ulaşması ve telekomünikasyon hizmetlerine ait faturaların ödeme noktalarının artırılması

olduğu, dolayısıyla yukarıda yer alan amaçlar doğrultusunda verilecek hizmetlerin genel olarak; sabit telefon başvurusu, tahsilat, jeton ve telefon görüşme kartı satışı ve internet erişimi sunulmasını içerdiği anlaşılmıştır. Bu hizmetlerin dışında bazı bayilere Türk Telekom'un

faturalarını tahsilat ve müşteriler ile sözleşme yapma hakkı da tanınmıştır.

Bu çerçevede yukarıda amaçlarına yer verilen Sözleşme'nin öncelikle bayilik sözleşmesi olup olmadığının tespiti, daha sonra 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında değerlendirilmesi yapılmıştır.

Sözleşme'nin "Ödemeler" başlıklı 8. maddesinde bayilere "*.. düzenledikleri her sözleşme için bağlantı ücretinin % 20'si oranında..., peşin tahsil edilen fatura tutarı üzerinden %2 oranında..., Türk Telekom'a ait POS cihazı aracılığıyla yapılan tahsilatlar için %03 (binde 3) oranında*" komisyon verileceği ve "*Bayiye, jeton, telefon kartı satışları Türk Telekom Ücret Tarifesi'ne göre bedeli peşin tahsil edilmek kaydıyla satılacak, jeton ve kartların brüt bedelleri üzerinden %10 oranında*" indirim yapılacağı ifadesi yer almaktadır. Aynı maddede "*Bayi fiilen bayilik hizmetini vermeye başladıktan sonra bu sözleşme kapsamında müşteri hizmetleri için telefon, faks ve internet görüşmelerine ait tahakkuk ettirilen ücretlere ilişkin düzenlenen fatura tutarı Türk Telekomca bayiden tahsil edilir...on beş (15) işgünü sonunda bayiye %15 komisyon öder...*" ifadesi bulunmaktadır. Anılan madde hükmünden, bayilerin Türk Telekom adına işlemi gerçekleştirdikleri ve elde ettikleri tahsilat üzerinden komisyon aldıkları anlaşılmaktadır.

Ancak, anılan Bayilik Sözleşmesi çerçevesinde satışı yapılacak olan jeton ve telefon kartlarının bedeli peşin ödenmek suretiyle Türk Telekom'dan satın alınmakta ve bunlar bayilerce stoklarında tutulmaktadır. Bu nedenle bayi, elinde bulunan jeton ve telefon kartlarının tüm risklerini üzerine almış bulunmaktadır. Ayrıca, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, bayilerin Türk Telekom adına yaptıkları bazı hizmetlerden dolayı rekabet hukuku anlamında bağımsız bir teşebbüs olarak hareket edebildikleri de anlaşılmıştır. Dolayısıyla her ne kadar işlem Türk Telekom adına gerçekleştiriliyorsa da bazı işlemler açısından bayinin üstlendiği risk ve bağımsız davranabilme özelliği nedeniyle bir bayilik ilişkisinin mevcut olduğu görülmektedir.

Söz konusu Sözleşme'nin 7. maddesinin (o) bendinde; "*...Bayi, Türk Telekom'un mevcut veya ileride düzenlenecek Telefon ücret tarifesi, işletme esasları ve mevzuatında yapılacak değişiklikleri aynen kabul edecek ve belirtilen tarih itibarıyla uygulayacaktır. Bayi telefon ile sağlanan iletişim için müşterilerinden Türk Telekom Ücret Tarifesinde belirlenen birim kontör ücretinden fazla ücret almayacaktır. Bayi müşterilerinden Türk Telekom Ücret Tarifesinde yer alan telefon birim kontör ücreti ile jeton ve telefon kartı (smart vb. kartlar dahil) ücretlerinin üstünde bir ücret talep etmeyecektir...*" ifadesi yer alırken, 12. maddesinde ise; "*...Bayi, vereceği hizmetler için Yönetmelik, sözleşme hükümlerine aynen, tarife kurallarına ise üst limit olarak uymak zorundadır.*" hükmü bulunmaktadır.

Esas itibarıyla, 2002/2 sayılı Tebliğin, 4. maddesinin (a) bendinde yer alan "*alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin*

engellenmesi..." hususu, anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalardan olmakla birlikte, bu maddeye "*taflardan herhangi birinin baskısı veya teşvik etmesi sonucu sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi koşuluyla, sağlayıcının azami satış fiyatını belirlemesi veya satış fiyatını tavsiye etmesi mümkündür*" hükmü ile istisna getirilmiştir. Bu çerçevede, Türk Telekom tarafından belirlenen satış fiyatının azami fiyat olarak tespit edildiği ve bayinin kendi komisyonundan feragat ederek hizmetleri daha düşük fiyatla sunmasının mümkün olduğu kanaatine varılmıştır.

Dosya mevcudu bilgilerden, anılan Sözleşme'nin diğer maddelerinin de incelendiği, söz konusu Tebliğ'e aykırı herhangi bir hükme rastlanılmadığı anlaşılmış olup, Bayilik Sözleşmesi'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında bir anlaşma olarak grup muafiyetinden yararlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

J- SONUÇ

Yukarıda yer verilen açıklamaların ışığında, Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile bayileri arasında imzalanan "Türk Telekom Bayilik Sözleşmesi"nin, 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında bir anlaşma olarak grup muafiyetinden yararlandığına OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.